

30.07.2013

Vers op de markt Omstreden Gen-mais komt naar Europa

Het klinkt als sciencefiction: een genetisch gemanipuleerde maissoort produceert zelf voldoende insecticiden, om zich tegen schadeveroorzakers te weren. Bovendien is het zo resistent, dat het tevens willekeurige hoeveelheden onkruidvernietigingsmiddelen verdraagt. SmartStax is het SuperGen-Mais van de Amerikaanse firma Monsanto. Wetenschappers waarschuwen echter, omdat dieren tijdens proeven hiermee ziek werden.

Door: Astrid Halder, Hendrik Loven

Het klinkt als sciencefiction: mais, zo genetisch veranderd, dat het zelf gif tegen schadeveroorzakers produceert. Zo resistent, dat het tevens met tonnen onkruidvernietigingsmiddelen besproeid worden kan. De dieren krijgen het als voer en belanden als steak of kotelet op onze borden.

Dat wordt binnenkort werkelijkheid. De agrarische reus Monsanto is het gelukt, dat zijn Super-Gen-Mais SmartStax in de EU als voedermiddel kort voor de toelating staat.

We bezoeken een gentechnieken-criticus en moleculair-bioloog in Frankrijk: Professor Séralini heeft onderzoeken verricht naar gen-mais en waarschuwt voor SmartStax.

Professor Séralini, Universität Caen, Frankrijk: „Die is de meest beroerde. Hij heeft zes pesticide. Dat is een pesticidenbom. 6 Insecticiden, die zijn nauwelijks op gezondheidsrisico's getest.(...) En de regering is niet in staat , deze test te eisen..“

Want de toelatingen berusten op door Monsanto betaalde onderzoeken. Séralini's zorgen berusten op zijn onderzoeken: daarin voerde hij ratten meer dan twee jaar met een gentechnisch veranderde mais. De dieren hadden daarna tumoren en waren onvruchtbaar.

Séralini's onderzoek is vanwege zijn methode omstreden. De fabrikant Monsanto schrijft daarover:

"Geen enkel onderzoek kon een toxische werking van gentechnisch veranderde voedermiddelen aantonen."

Monsanto. Eén van de grootste agrarische concerns ter wereld. Vele miljarden Euro's zet de landbouwreus uit de USA per jaar alleen al om door patenten op gentechnisch-veranderd zaaigoed.

Er zijn echter nog meer aanwijzingen dat SmartStax zijn kan. Voor kort publiceerde de Australische onderzoekster Judy Carman een onderzoek over varkensvoeder. Conclusie: de varkens hadden na het voederen met gen-mais zware ontstekingen in maag en darm.

Weer repliceerde Monsanto, dat het onderzoek niet objectief was.

Het Bundesamt für Naturschutz in Duitsland waarschuwt in een gesprek met Report echter voor de toelating.

Beatrix Tappeser, Bundesamt für Naturschutz: *„Daar zien wij het probleem dat de opdrachtgever niet voldoende gegevens overhandigd heeft, om bijvoorbeeld wisselwerkingen tussen de enkele genen, de eiwitten, de soorten gif die het vormt, te kunnen beoordelen. En dat beschouwen wij vanuit milieu en natuurbeschermingszicht als een grote tekortkoming.”*

Waarom werd er naar het Bundesamt niet geluisterd? We rijden naar Bonn, treffen een insider. Wolfgang Köhler was afdelingshoofd voor gentechnieken in het Bundeslandwirtschafts-ministerie. Voor het eerst geeft hij een tv-interview. Via zijn bureau liepen alle papieren, ook die van Monsanto.

Wolfgang Köhler, voormalig afdelingshoofd voor gentechnieken, Bundeslandwirtschafts-ministerie:

„Volgens mij was er praktisch nooit geen onderscheid tussen Monsanto en de Amerikaanse regering. De Amerikaanse regering heeft heel vaak echt diplomatieke druk uitgeoefend, als het om de één of andere toelatingsaanvraag voor producten van Amerikaanse firma's of gentechnisch veranderde zaken.

Dat bewijzen ook door Wikileaks gepubliceerde diplomatieke briefwisselingen uit 2008.

In het gevoelige document heet het: Vanwege de gentech-kritische stemming in Duitsland, zegt de Münchener consul-generaal, dat hij zich voortaan voor de gen-en biotechniek inzet, zodat Monsanto eerlijker behandeld wordt.

De druk via de US-diplomaten schijnt te werken. Want nu, vijf jaar later, wil het eens zo kritische Duitsland uitgerekend SmartStax de weg vrij maken: bij de beslissende afstemming in Brussel onthield Duitsland zich, stemde niet tegen. Nu mag de gentech-vriendelijke EU-Commissie beslissen, en die wil SmartStax in de komende dagen toestaan.

Wij vroegen de verantwoordelijke minister voor landbouw bij de CSU partijdag enkele dagen geleden. Uitvluchten:

Ilse Aigner, Bundeslandwirtschaftsministerin: *„Het afstemmingsgedrag heeft bij ons niets veranderd aan de fundamentele vraag, dat er geen gekwalificeerde meerderheid voor, geen gekwalificeerde meerderheid tegen tot stand gekomen is, en daarom moet de Commissie nu zelf beslissen.”*

Ze maakt het zich makkelijk. Maar welek uitwerkingen heeft SmartStax mogelijk op mensen? Het gen-mais wordt ook met een omstreden onkruidvernietigings-middel besproeid, Glyphosat. Dat plantengif staat onder verdenking onvruchtbaar te maken. Dat middel bestaat al in de EU en zal door SmartStax nog meer worden verspreid. Natuur-en milieuverenigingen zijn gealarmeerd. Want SmartStax verdraagt zeer hoge doses Glyphosat. Dat betekent, het wordt nog veelvuldiger ingezet. De belasting voor milieu en mensen door het onkruidvernietigingsmiddel zou onvermijdelijk toenemen.

De BUND testte in 18 EU-landen menselijke urine op Glyphosat.

Heike Moldenhauer, BUND (voor milieu en natuurbescherming) Deutschland e.V.: *„Wij hebben hier het rijtje voor Duitsland, we hebben 10 proeven genomen en hebben in 7 van de 10, dus in 70 procent Glyphosat in de urine gevonden, die dan waarschijnlijk Glyphosat via de voeding hebben opgenomen.”*

Deze onderzoeken werden door Monsanto verworpen, het zouden te weinig proeven zijn, alles niet evident.

Wij willen dat verifiëren, laten ons zelf testen. We geven urineproeven van twee reporters in een proeflaboratorium in Bremen af. Binnen enkele dagen ontvangen we de uitslag...

Dr. Hoppe Medisch Laboratorium Bremen: *„In de eerste proef vinden we daadwerkelijk Glyphosat in een duidelijke, duidelijke hoeveelheid. In de tweedeproef is de concentratie zeer veel lager.”*

Glyphosat in de urine, een onkruidvernietigingsmiddel. Weliswaar onder de grenswaarden, maar de twijfel blijft.

Met SmartStax staat weer een gentechnisch veranderde plant voor de toelating in de EU, die met Glyphosat besproeid wordt. Waarom wordt zo weinig naar kritische wetenschappers geluisterd?

Wolfgang Köhler, voormalig afdelingshoofd voor gentechnieken, Bundeslandwirtschaftsministerie:

„Wanneer u als wetenschapper kritische posities tegenover de gentechniek vertegenwoordigt, raakt u min of meer buiten de boot. Dat betekent: u zult nooit meer geld uit de industrie ontvangen en daarmee bent u praktisch als wetenschapper niet meer handelingsbekwaam. (...) mijn vertrouwen is (...) zeer sterk afgenomen.”